

- Kultur i Krokoms
– en kraft i
kommunen
sid 8-9
- Nu är
Festivalåret
i gång
sid 10-11

Kultur
Nr 5 februari 88
SMÖCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd - SMoK

- Musik på
export ger
miljarder
sid 14
- Följ med
till Robert
Broberg
sid 19

NY OFFENSIV
**FEST
NUMMER**
KULTURTIDNING

-Kan vi då gå till beslut?...

I ledaren, KultursMoCKAN nr 2, berättade jag sagan om - bordet som alla vill ha men få vill äga. Sagan slutar med förslaget att mamma-Kultur och mamma-Skola bör slå sig ner till en gemensam trerättersmiddag för Musik- och Kulturskolan och dess framtid.

I en debattartikel i Aftonbladet den 20 januari skriver så Marita Ulvskog och Ylva Johansson, i en gemensam artikel, om musik- och kulturskolan som kanske den viktigaste grunden för kulturens starka ställning i vårt samhälle. Det sätt som våra

elever när självförtroende lyfter de bland annat fram som ett föredöme för skolan. -Att investera i ungdomars kulturella utveckling är att investera i en bättre framtid, säger de.

De tecken som visar att Sverige är på väg att få fast mark under fötterna, menar ministrarna också borde gynna de musik- och kulturskolor som fortfarande är osäkra om sin framtid.

Jag menar att vi måste sträcka oss längre än så och även inbegripa de skolor som redan lagts ned. Dessa olyckliga lokala beslut som får sådana orättvissekonsekvenser att barn i ett dussintal svenska kommuner står utanför en av de viktigaste infrastrukturen i Sveriges kulturliv, som Marita Ulvskog brukar beskriva musik- och kulturskolan.

Många statsråd, partiledare och riksdagsledamöter har också genom sin medverkan som invigningstalare vid Festivalårets upptakt den 12 januari, för övrigt ett hederssuppdrag som Margot Wallström uttryckte sig, visat starkt stöd för våra verksamheter.

Alf Svensson uttryckte sig i radio med milda kraftuttryck över de kommuner som lagt ned eller tänker lägga ned.

-De ska skämmas en dag som denna, tyckte Kristdemokraternas ledare. Statsministern menade i samma program att musik- och kulturskolan ska finnas över hela Sverige och att den bör vara gratis.

Carl Tham uttryckte i sitt invigningsstal i Västerås, sin stora förtjusning över vad våra verksamheter åstadkommit. Arbetsmarknadsministern talade i Örnsköldsvik om social kompetens som en av de viktigaste egenskaperna som arbetsgivarna frågar efter för framtiden. Denna kompetens menade hon att man utvecklar i musik- och kulturskolan.

Thage G Peterson uttryckte sin stora oro över att många kommuner väljer att skära ned på musik- och kulturskolan. Försvarsministern menade att det är musik- och kulturskolan som byggt den fantastiska ställning som det svenska samhället har i världen när det gäller att stå för kultur.

Maj-Inger Klingvall invigningstalade i Norrköping och uppehöll sig runt det gedigna arbete som musikskolan gör och som leder fram till en kvalitetshöjning som lämnar bestående spår. Från Uppsala rapporterar tidningarna om integrationsministerns beröm över kommunala musikskolan som den institution vi bör tacka för alla exportframgångar inom populärmusiken.

-Är vi då klara att gå till beslut?

STEFAN ANDERSSON

**Kultursmockan
på Internet**
Kultursmockans innehåll
ligger nu ute på nätet för dig
som vill surfa in bland sidorna.
Kultursmockan på Internet:
www.smok.se

Kultur
SMOCKAN

KULTURSMOCKAN

PARKVÄGEN 2
893 40 KÖPMANHOLMEN
TEL: 0660-22 33 01
FAX: 0660-22 33 08
E-POST: [smok.festival@ornskoldsvik.
mail.telia.com](mailto:smok.festival@ornskoldsvik.mail.telia.com)

ANSVARIG UTGIVARE

Stefan Andersson

CHEFREDAKTÖR

Ulrica Olofsson

ANNONSANSVARIG

Ulla Nordin

GRATISK FORM ILLUSTRATIONER

Annika Olofsson

REPRO

MaxiGraf

PRODUKTION

Mittinfo och MaxiGraf

TRYCK

AB Allebanda

MEDVERKANDE I DETTA NUMMER

Pet Sjöberg

OMSLAGSFOTO

Mats Holmertz

SMOK
Sveriges
Musik-
och Kulturskolor

Kultursmockan utges av samrådsorganet för
Sveriges musik- och kulturskolor, SMOK.

Kultursmockan under våren:

Urkommer:	Manusstopp för annonser:
v.16	3 april
v.23	15 maj

INNEHÅLL

i detta nummer

Så mår musik-/kulturskolan.

SMOK:s enkät klar 4

Inne i Lärarförbundets

lokaler 5

Kommunicera med musik
och dans i Hjulsta 6-7

I Krokoms satsar kommunen
på kulturskolan 8-9

Nu är det festival
varje dag 10-11

Stockholm- hela Europas
kulturhuvudstad 12-13

Staten tjänar miljarder
på svensk musikexport 14

Barn och unga invaderar
Stockholm 16

Robert Broberg mitt i
penseldragen 19

Hej alla kulturarbetare!

- Av Per Sjöberg, Ordförande SMoK -

En hektisk och spännande vår är i antågande. Vårt årsmöte närmar sig med stormsteg. Den 23 april, i samband med Kultur/Forum/Fritid-mässan på

Stockholmsmässan, är det dags för oss att lägga fast strategierna för kommande verksamhetsår.

Frågorna är många: Hur ska SMoK utvecklas som organisation när pengarna från "Kultur i hela landet" har tagit slut, det vill säga från 1 januari '99, medlemsavgifter, SMoK:s agerande i musik- och kulturskollelagsfrågan...

Det är MYCKET viktigt att vi i samband med årsmötet får en konstruktiv debatt och en god handlingsplan med dessa frågor som bakgrund.

Under delar av vecka 7 kommer SMoK-styrelsen att träffas för att diskutera bland annat detta. Protokollet återfinner du om någon vecka på vår hemsida! Med all sannolikhet kan du då också se styrelsens förslag till agerande när det gäller lagfrågan.

I stort sett har alla kommuner nu svarat på SMoK:s enkät omkring eventuella förändringar i verksamhet och resurser 1998 i relation till 1997. Enkäten ger tydliga signaler på vilka förändringar som går att avläsa sett ur ett nationellt perspektiv. Oerhört spännande... har kommunpolitikerna förstått att en satsning på musik- och kulturskolorna är en satsning på framtiden...

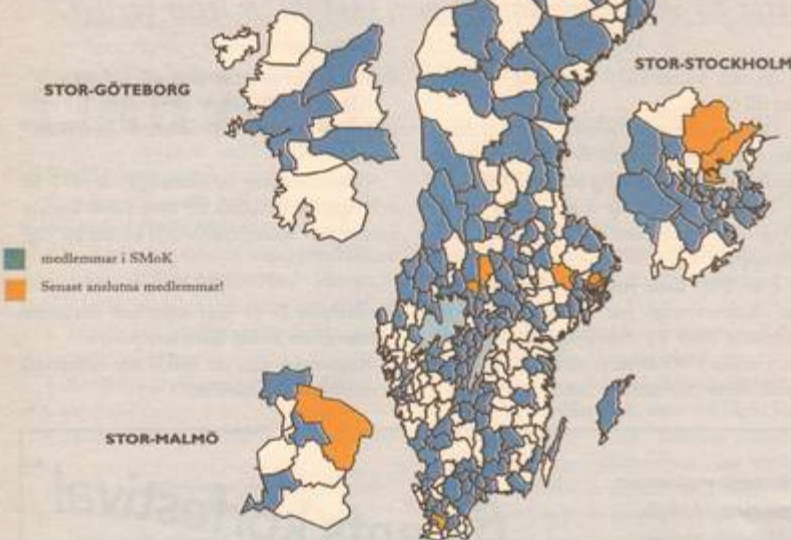
eller är det fortfarande ett kortsiktigt sparperspektiv som får råda?

Enkäten är ett mycket viktigt instrument för att vi, på ett trovärdigt sätt, skall kunna beskriva verkligheten för politiker och andra beslutsfattare på både lokal och nationell nivå. Även enkäten kan du hitta på vår hemsida inom kort!

I samband med mässan 22-24 april så ser jag med spänning fram emot att få se vilken skola som kan få glädjas åt titeln "Årets Musik- och Kulturskola". Förhoppningsvis kan den skolan visa på vägar och ge inspiration till andra. Räkna med att studiebesöken kommer att vara tåta!

Smockan lägger kulturpuzzel

Antalet medlemmar i SMoK ökar för varje vecka. Gå med och lägg din bit till kartan. - För ett starkare kultursverige!

Grattis Halmstad! - och Tranås och Karlstad

Vinnarna i "Invigningsstävlingen Festivalåret 98" är nu korade och högst upp på prispallen hamnar kulturskolan i Halmstad. I juryn satt Gunnar Svensson, Kultur i hela landet, Hugo Blom, Kommunförbundet och Stefan Andersson, Kultursmockan. De införde även ett andrapris. Därför får två skolor vara med och dela på en andraplats - Karlstad och Tranås.

Första priset är 10 entrébiljetter till mässan Kultur Forum Fritid i Älvsjö, till ett värde av 15 000 kronor, Karlstad och Tranås får 5 biljetter vardera. Grattis hälsar redaktionen!

Kulturskolan i Halmstad i glädjepro.
- Vi ses på mässan Kultur Forum Fritid 22-24 april, båhar de.

Sök pengar för att anlita ett proffs

Skolor och ungdomsorganisationer kan söka ekonomiskt stöd från Kultur i hela landet för att under en fortbildningsdag anlita till exempel en scenograf, regissör, tonsättare eller dramapedagog. Men den som vill få pengar måste skynda sig. En summa på 10 000 kronor finns i potten, att delas ut till 50 fortbildningsdagar, men drygt hälften är redan fördelat.

Ansökan ska göras på en A4 med en presentation av den person som vill anlitas och vad som ska göras. Beslut fattas fortlöpande och ansökan ska ställas till: Kultur i hela landet, Kulturdepartementet, 103 33 Stockholm.

Stråkkursen Sjövik 1998

Lektioner, kammarmusik, stråkorkester för ungdom
6 till 14 juni 1998 på sjöviks folkhögskola

Lärare:
Gabriel Lindborg
violin
Åsa Karlsson
viola
Per Helders
cello

info: 0226-190 31, 190 55, www.sjovik.fhsk.se

LYFT för Musiklyftet

Drygt 300 musklärare deltog vid den första musikpedagogiska biennalen i Norrland och Piteå.

Arrangemanget är ett resultat av samarbetet mellan alla musikskolorna i Norrbotten, Framnäs Folkhögskola och Musikhögskolan i Piteå.

Foto: Stefan Andersson

Doktoranderna KG Johansson och Anna-Karin Gullberg.

-Allt började när Piteå kommun utlyste 1998 som musikens år, säger Erling Nordlund, rektor vid Piteå Musikskola och en av initiativtagarna.

-En arbetsgrupp tillsattes och snart stod konceptet klart, fortsätter han med belåten min.

FRAMTID OCH UTVECKLING

Dagarna innehöll ett fyrtiotal föreläsningar med spännande och högaktuella rubriker, varierat med diskussioner och work-shops.

I ett av seminarierna ställde doktoranderna Anna-Karin Gullberg och KG Johansson bl.a frågan;

- Ska skolan syssla med rockmusik?

De belyste olikheterna i attityder och synsätt på rockmusiken i den skolinstitutionaliserade traditionen och den rockmusik som utvecklas via "garagevägen".

-När man spelar i ett rockband utanför skolan, kan det ibland vara fullt att veta vad ett ackord heter, menar KG.

Deras forskning visar också att de som spelar i den traditionen har ett arbetssätt som skiljer sig från skolbanden. Grupper i skolan arbetar på ett mer demokratiskt sätt

i själva skapandeprocessen, medan "garagebanden" oftast utgår från att en i bandet leder och bestämmer.

FRÅN UTLÄRNING TILL LÄRANDE

Christer Wiklund speglade i sin föreläsning den diskussion som idag finns kring lärandebegreppet.

-Allt fler talar om lärande och mindre om utläring och inläring. I lärandeprocessen kommer de estetiska konstformerna att växa sig allt starkare. Här är en tydlig rörelse på gång, säger Christer.

Han visionerade vidare kring muskläraryrket som ett i framtiden kollektivt jobb, där vi måste ställa oss den viktiga frågan;

-Hur kan vi, flera professionella personer i en grupp, tillsammans hjälpa eleverna i lärandet, i skolan och utanför.

Sammantaget blev Norrlands första musikbiennal en lyckad satsning som återkommer år 2000 enligt vad Kultursmockan erfar.

Hur mår Musik- och Kulturskolan?

- Av Stefan Andersson -

-fler tror på ökad verksamhet, men små skolor lever farligt.

Årets enkät från SMoK har fått stor uppmärksamhet. TV, radio och tidningar har med stort intresse speglat resultaten. Enkäten var den andra av årligt återkommande mätningar.

FÖRSIKTIG OPTIMISM

Det visar sig nu antligen att de senaste årens trend av minskande kommunala satsningar är bruten, men att mycket återstår att återhämta och utveckla.

Rapporten visar att kommunerna ökar sina insatser med totalt 117 miljoner.

Antalet kulturskolor ökar från 47 förra året till 68 i år.

De som får mest pengar är de redan i dag största skolorna. 21 av de 23 största får ökade kommunala anslag med ca. 7%.

Tyvärr visar det sig också att av de 23 budgetmässigt minsta skolorna, minskar 6 och upphör 4.

Före 1997 hade ytterligare 7 skolor lagts ner. Kultursverige har alltså på kort tid nedrustat med 11 musik-kulturskolor och även under 1999 aviseras nedläggningar.

Trots detta har antalet barn som deltar i

verksamheterna totalt ökat till 335.000.

Kommunerna satsar 1998 totalt 1,3 miljarder på musik- och kulturskoleverksamheten.

Genomsnittlig terminsavgift är 493 kr och varierar från noll till över 1.000 kr. Tre kommuner är avgiftsfria och en till på väg.

LJUS FRAMTID

Skolledarna är av segt virke och deras tro på framtiden är likt förra året positiv.

Rapporten kan du läsa i sin helhet på hemsidan www.smok.se.

För första gången arrangeras en körfestival för hela Barentsregionen: Norge, Sverige, Finland och Ryssland. Festivalen äger rum i Luleå. Under fem dagar kommer hela stan att pulsera av sång och musik.

Konserter & workshops

Bland gästartisterna finns The Real Group, kören Amanda, "skrikarna" Huutajat från Uleåborg och Halvdan Sivertsen från Bodo.

Deltagande körer och Nordisk-ryska körer, som representerar Barentsregionen, kommer att uppträda utom- och inomhus; i parker, kyrkor och konsertlokaler.

Vid avslutningskonserten sjunger ca 2 000 körsångare tillsammans.

Workshops kommer att hållas med några av Nordens mest intressanta

körledare och körpedagoger. Följande teman finns: Med rösten som instrument, Röstvård och tonbildning, Folkmusik med samiska influenser, Rysk-ortodox vokalmusik, Kördramatik och Barbershopsång.

Information & anmälningar

Ring, faxa eller skriv till festivalens kansli för mer information.

Tel & fax: 0920-22 89 06. Adress: Barents körfestival, Kungsgatan 23, 972 31 Luleå. Titta också in på vår hemsida: www.norrbottenskorforbund.se

Barents körfestival

15-19 juli 1998
Luleå, Sweden

Anmäl dig och din kör snarast!

Kultursmockan möter

Skolformsnämndens ordförande, Läraryrskommittén

Foto: Ulrica Olofsson

Agneta Jonzon-Cox

- Av Ulrica Olofsson -

Du är rytmiklärare i grunden men nu jobbar du fackligt. Vad är det du gör?

- Ja, jag är anställd av Kulturskolan i Södertälje men sedan ett år tillbaka har jag ingen undervisning där. Jag började att arbeta fackligt 1980 och idag sitter jag med i förbundsstyrelsen och som ordförande i Skolformsnämnden.

Är det bra att sitta med i Förbundsstyrelsen och samtidigt vara ordförande i Skolformsnämnden?

- Ja, det är en fördel. Det är uppdelat så att det finns råd och nämnder som ska vara rådgivande för Förbundsstyrelsen. Längst upp i toppen finns 17 personer och en ledamot från varje nämnd sitter med i styrelsen. Att jag sedan är ordförande beror på att Skolformsnämnden röstade för mig.

Har du nytta av din bakgrund som lärare i kulturskolan i ditt fackliga engagemang?

- Ja, det är ju i arbetet som rytmiklärare som frågorna har väckts: hur ska man kunna ändra på saker och hitta nya riktlinjer? Musik- och kulturskolefrågor ligger mig varmt om hjärtat.

Vilken fråga är då viktigast inför framtiden, anser du?

- Skolutvecklingen utifrån de nya avtalen.

Det sker nedläggningar av skolor i landet. Hur ser du på den negativa utvecklingen?

- Politikerna förstår inte vad de gör. Barn behöver en gemensam aktivitet som får dem att känna att de hör ihop. Det är bedrövtligt att de lägger ner skolor och drar in på estetiska ämnen.

Gör facket något för att förhindra nedläggningen av musik- och kulturskolor ute i kommunerna?

- Det är klart att man gör det. På det lokala planet med opinionsbildningar och från förbundets kansli med att påverka centrala politiker.

Vilken utveckling vill du se på landets musik- och kulturskolor?

- Det är en fantastisk verksamhet som ska finnas i varje kommun, alla som vill ska

få delta i verksamheten och kostnaden ska inte heller påverka om man kan delta i ett eller flera ämnen.

En integration eller en samverkan mellan den obligatoriska skolan?

- Jag skulle vilja ha en musik/kulturskola som är mycket integrerad i den obligatoriska skolan men som också finns kvar i en skild skolform för den som vill lära sig mera.

Men finns det inte ändå en risk att skolorna som egen enhet åts upp av den obligatoriska skolan med en integration?

- Jo visst finns det en risk och jag är lite rädd för det.

Så hur löser man det?

- Man måste ha en stark ledning... och det här låter...men man måste ha en rektor som bevakar sin ställning och arbetar för att skolan ska få status. Och jobbar för att musik/kulturskolans personal kan ses som en resurs. Det går att lösa, vi måste pröva oss fram.

Ska det då finnas både musiklärare som är anställda inom den obligatoriska skolan och lärare som kommer från musik/kulturskolan?

- Det är ett dilemma...svårt att säga. För skolutvecklingens skull behöver skolan egna musiklärare. Själv arbetade jag mycket i låg- och mellanstadiet men valde att inte gå över och bli anställd av grundskolan. För det handlar om en sambörighet, att ha en gemensam bas att utgå ifrån. Vad jag tror är att man ska satsa på att vara fler-ämneslärare idag så att man kan jobba på flera sätt.

Vill du ha en lagstiftad musik/kulturskola?

- Ja, jag tror på en lag därför att alltför många kommuner väljer bort skolorna idag.

Du håller inte med dem som menar att det blir för mycket byråkrati med en lag?

- Frågan är om vi verkligen behöver sätta likhetstecken mellan byråkrati och en lag, det beror helt på hur den utformas och hur den är knuten till pengar.

Om du då fick skriva den, hur skulle den lyda?

- En lag ska vara positivt och inte negativt bindande. Jag är för att styra den kommunala budgeten mer... men jag vet inte om det är bra med statsbidrag egentligen... man skulle kunna tänka sig att man säger till kommunerna att satsar ni så här mycket så skjuter vi till med pengar.

Avtal 2000 fick ju kritik från medlemmarna, varför?

- Ja, plötsligt blev det en känsla av att nu skulle allt kontrolleras och varför då?

Ser du några problem med att implementera det nya avtalet på musik/kulturskolans lärare?

- Ja, visst finns det svårigheter. Med reglering av tiden för arbetet och i en integration med grundskolan är det svårt att komma ifrån det. Kanske jobbar man förmiddag på grundskolan och gör något annat under eftermiddagen, vi måste hitta en lösning på det.

För visst känns avtalet anpassat för grundskolans lärare?

- Ja visst är det. Speciellt som det säger att musiklärare, fritidspedagoger och förskolelärare inte får några pengar för att ändra i sin organisation och bilda arbetslag. Hur ska de då motiveras till att klara av att genomföra förändringar? Det är oerhört svårt när grundskolan ju faktiskt får pengar för att ändra i organisationen.

Men varför får de inga pengar?

- Det har Kommunförbundet bestämt och vi försökte tappert att tala emot det.

Till sist. Behövs det verkligen två förbund för lärare?

- Nej jag tycker inte det. Men just nu finns det ett behov och historiskt sett har Lärarnas Riksförbund de som vill undervisa äldre barn, adjunkter med flera. Vi jobbar mer med helheten.

Vad vill du säga till Kultursmockans läsare?

- Att kämpa på, att våga utvecklas, tänka och pröva nytt.

"Politikerna
förstår inte
vad de gör."

Foto: Ulfers Olofsson

Kult

- Nästa Hjulsta.

Tunnelbanetåget har just passerat Tensta och stannar till vid slutstationen i ett av Stockholms ytterstadsområden. En mångkulturell stadsdel med Hjulstaskolor, som består av Hjulsta- och Hyllingeskolan, centralt placerade invid torget. Två intressanta skolor som genom åren har genomfört flera spännande kulturprojekt, som det gångna året blev utsedd till "Årets bästa skola" och som - hör och häpna - adopterat själveste Stadshuset.

HJÄLP ATT KOMMUNICERA

På Hjulstaskolor har 90 procent av elever-

Försvarmusikcentrum (FöMusC) är den del av Försvarmakten som har det samlade ansvaret för all musikoerksamhet i försvaret och för statsledningen.

I FöMusC ingår, Marinens Musikkår, Arméns Musikkår, Arméns Musikkår Norrland, Arméns Trumkår samt Liogårlets Dragontrumpetarkår.

FöMusC svarar bl a för parad-, ceremoni- och tjänstemusik. Utbildar värnpliktiga för krigsorganisationen. Utvecklar militärmusiken. Bevarar militärmusikalisk tradition och samordnar arméns uppvisningsgrupper.

FörsvarmusikCentrum anordnar tre orkesterkurser för Unga blåsare och Slagverkare sommaren 1998.

- * Läger 1 i Östersund 26/7-1/8
- * Läger 2 i Stockholm 4/8-8/8
- * Läger 3 i Stockholm 9/8-15/8 (denna vecka ej slagverk)

Du får vara med om:

- * Orkesterspel
- * Stämträffar där Du får bra speltips
- * Fritid med idrott
- * Tillval av t ex kammarmusik - solospel - stavföreläsning - dirigering!
- * Göra konserter tillsammans med våra värnpliktiga musikkåre! Med mera!

Låter det kul! Anmäl dig genast till:
Försvarmusikcentrum, 645 83 Strängnäs
Tfn 0152-28711 fax 0152-28713

Vi vänder oss till ungdomar mellan 15-19 år och vi vill ha din anmälan före 1 maj 1998. Kurskostnad 1000 kr/person, mat och logi ingår. Du betalar resa till och från orten där musiklägret är.

bryter språkgränser

UR

- Av Ulrica Olofsson -

na invandrarbakgrund. Det talas ett 30-tal språk. För många av eleverna blir naturligtvis det svenska språket ett hinder att kommunicera. Men Hjulstaskolor har hittat lösningen.

- Flera av våra barn talar inte det svenska språket så bra, säger Elisabeth, och det är på vårt ansvar att vi når fram även till dessa elever. Med kultur har vi en fantastisk möjlighet att göra det.

Kultur i skolan ger en möjlighet till utveckling, kommunikation och en kontakt, menar Elisabeth, och berättar att Hjulstaskolor sedan länge har arbetat med kultur som en naturlig del av verksamheten. Med ämnen som är mycket viktiga i en skolmiljö som Hjulstaskolor, understryker hon.

- Musik och dans är två internationella språk som gör att barnen kan kliva in och delta med en gång oavsett vilken bakgrund de har, säger hon.

- Dansen är en uttrycksform där man inte behöver ta till orden, fortsätter hon. Och det finns ju forskning som visar en tydlig koppling mellan rörelser och läsinlärning.

- Och musiken är ett viktigt kommunikationsmedel, ett språk som är lätt att förstå och som dessutom är ett stort intresse hos barn och unga.

KULTURSKOLAN PÅ PLATS

Dans undervisas ända från sexårsverksamheten upp till högstadiet. Tre danslärare på deltid och en pianist har anställts för att sköta jobbet.

- Dansen finns också som ett frivilligt ämne där alla elever erbjuds att delta utan kostnad. Det tycker vi verkligen är ett fint erbjudande, säger Elisabeth.

Hjulstaskolor har fyra musiklärare som är tvåämneslärare och även musikundervisningen sätts igång bland sexåringarna. Skolans egna musiklärare undervisar första skolåret. I årskurs 2 och 3 är det kulturskolans lärare som tarp hand om barnen.

- Det är mycket roligt att undervisa elever här därför att det är en levande skola och man ser fina resultat hos barnen, säger lärare Peter Stensland och kollegan Henrik Levahn håller med.

På mellanstadiet leds en frivillig skolorkester av kulturskolans lärare och i högstadiet sker musikundervisningen med jämkad timplan och i halvklass.

- Vi har dessutom en musikverkstad

Hjulstaskolor väljer medvetet att satsa på kultur. Det ger resultat.

I den invandraritäta stadsdelen är musiken och dansen två vitala språk.

- Vi måste ge alla barn en chans att uttrycka sig, säger rektor Elisabeth Sörbuus.

som ett "Elevers val"- ämne och många frivilliga musikgrupper, säger Elisabeth.

Musikundervisningen på Hjulstaskolor är känd även utanför skolans väggar, berättar hon. Eleverna medverkar ofta i olika sammanhang.

- Det är viktigt att eleverna får visa upp sig, understryker Elisabeth, och talar varmt om en extra minnesvärd dans- och musikföreställning.

Den genomfördes i Blå hallen när lägstadiet på Hyllingeskolan adopterade Stadshuset. Ideén fick Elisabeth på en Europarådskonferens i Frankrike. Det betyder att ett kulturminnesmärke adopteras och på så vis uppmärksammas kulturarvet. I Frankrike och i resten av Europa är det inte alls ovanligt, berättar Elisabeth.

- Eleverna lär sig nu mycket om och besöker vårt stadshus, säger hon. Dessutom har vi uppträtt i Stadshuset och vi blir tillfrågade när det ska vara något arrangemang.

FLERA SPÄNNANDE PROJEKT

Elisabeth berättar med glädje om några av alla de kulturprojekt som skolan genomfört. Bland annat har två vackra konststuffers målats av lägstadiet och högstadiet med inspiration hämtad från kända målare som Van Gogh, Chagall, Picasso med flera. Och en diktbok av skolans elever publicerades för två år sedan.

Stockholms kulturskola säljer sina tjänster till Hjulstaskolor och de båda skolorna har ett mångårigt samarbete bakom sig.

Foto: Ulrica Olofsson

Elisabeth Sörbuus är rektor på Hjulstaskolor. Här jobbar man med kultur som ett styrkande inslag i undervisningen. Skolan har utvecklat två profilområden: Natur och Miljö är det ena och Dans och Musik det andra.

"Musik och dans är två internationella språk."

Det råder ingen tvekan om att det är ett ambitiöst gäng på Hjulstaskolor som helhjärtat satsar på sina elever. Kanske var det just det som avgjorde att skolan blev årets bästa förra året. En enkätundersökning, som genomfördes bland föräldrar och elever i Stockholms samtliga skolor, visade att på Hjulstaskolor är tryggheten och trivseln högst.

- Det är väl ett resultat av att barnen trivs så bra här och det har vår satsning på kultur varit med och främjat, säger Elisabeth.

När hon visar runt på skolorna hälsar eleverna glatt. Någon ropar spontant "Elisabeth!". En annan springer fram. Ger henne en kram.

- Vi tänker definitivt fortsätta att använda kultur i samma utsträckning, säger Elisabeth och ler.

Jag tycker om is
Jag leker med mina kompisar
Snön faller
Jag drömmer
om min hund i Tunisien
Jag önskar att min hund var här
Men det är den inte

BILAL KRIDIH 1 C

(Publicerad i "Inom oss" Dikter från Hjulsta skolor.)

SÖREN RUNESSON

ÅKE STENQVIST

ELISABETH SJÖSTRÖM

TOMMY HEMMINGSSON

Kulturskolan håller samman byarna

Krokoms kommun är stor och här finns en vitt utgrenad kulturskola. En skola med växtvärk som nu får plånboken påfylld.

Förklaringen:

- Man får aktiva kommuninvånare och det vill man ju ha, säger Kommunstyrelsens ordförande Sören Runesson.

- Av Ulrica Olofsson -

Krokom. Namnet kommer från att Indalsälven gör en krok precis här. Några mil från Östersund ligger byn omgiven av flera andra, på vidder ända in mot norska gränsen. Kulturskolan har sin verksamhet i länets alla 24 grundskolor och nära 1200 elever är med i något eller flera av grenarna drama, musik och dans.

Ansvariga inom kommunen är eniga och betonar kulturskolans betydelse som en viktig länk. Den som håller samman byarna i den jämtländska kommunen.

- I vår kommun finns många små glesbygdsskolor och det kulturskolan gör ute i byarna har höjt gemenskapen, säger Sören Runesson.

Kulturskolan anordnar ofta, med stöd från den kommuntäckande Föräldraföreningen, olika evenemang som är hårt nyttjade på ett positivt sätt.

- Föräldrar och barn kan träffas och hålla ihop och samarbeta. Det är tack vare skolan, understryker Sören.

KOMMUNEN SATSAR PENGAR

Barn- och Utbildningschef Åke Stenqvist anser att i en glesbygdskommun som Krokoms, där det till exempel saknas fasta teatersalonger och är brist på kulturella influenser, har skolan en given plats.

- Ska barnen komma i kontakt med dans, drama eller musik här så blir det genom kulturskolan, för det finns inget annat, säger han.

Kulturskolan i Krokoms fungerar som en egen resultatenthet. Skolan får en egen budget från kommunen att vara herre över. Övriga intäkter får skolan själv jaga genom att sälja sina tjänster.

- Så det gäller att vara offensiv. Man känner sig många gånger som en riktig försäljare, säger Tommy Hemmingsson, rektor på skolan.

Två miljoner årligen sade ett treårigt avtal mellan kulturskolan och kommunen som löper ut under våren. Men i tider när andra kommuner skär ner, får kulturskolan här mera pengar. I dagarna förhandlas det om ett nytt avtal. Klubban går i bordet inom några veckor.

- Vi har redan höjt med 300 000 kronor och ska höja igen. Vi funderar nu på ytterligare 300 000 till ungefär 2,6 miljoner. Det är självklart eftersom vi fått fler elever och med det mera kostnader, säger Åke Stenqvist.

Tommy Hemmingsson tror inte att det blir ett treårigt avtal igen, men visst går det att skönja en stor portion lycka i hans ord ändå:

- Det känns bra att kommunen är villig att satsa på oss. Det är unikt i dessa tider av nedskärningar att få pengar, säger han. Och förklarar att sedan skolan 1995 breddade med dans och drama, har elevantalet i de båda grenarna fördubblats.

- Och även intresset för musik har ökat, säger Tommy.

Ingen anledning för oro alltså. Tommy Hemmingsson och hans lärare kan känna sig trygga på hemmaplan.

- Vi kommer att fortsätta satsa därför att kulturutbud måste finnas, säger Åke Stenqvist.

Det håller kommunchefen Elisabeth Sjöström bestämt med om.

- Vi ska fortsätta utveckla skolan. Det är en fantastisk verksamhet och utan kulturevenemang skulle vara som att leva utan vatten.

EN LIVLIG VERKSAMHET

När KS hälsar på en "vanlig" måndag i Krokoms kommun är det full fart. Milräknaren på leasingbilen avslöjar att här kör lärare många mil varje dag. 10 stycken är dom som undervisar.

- De har delats in och placerats på olika ställen i länet men det är långa resor runtom för lärarna, bekräftar Tommy.

Den nordligaste skolan ligger i Valsjöbyn och vissa elever måste åka långt från sina hembyar för att få hålla på med sin favoritsysselsättning.

- Vår strävan är att alla barn ska få vara med och vi utgår självklart från det i vårt arbete, säger Tommy.

Vi tar oss till Hovskolan i Hov och hamnar mitt i en lektion med "Kompanjonlärarskap" i en årskurs 2 och 3. Det är en annorlunda form av samarbete mellan grundskolans klasslärare och kulturskolans

lärare, där båda är med som resurser och undervisar barnen.

- Det fungerar riktigt bra att vara två vuxna och det ger mycket för barnens utveckling, säger kulturskolans lärare Margaretha Kallin.

Ann-Marie Smeds är klasslärare.

- Utmärkt!, tycker hon.

Kompanjonlärarskap ingår i samtliga tjänster hos de anställda i kulturskolan utom i dans och drama.

MED LÅNGA RESOR

Dans och Drama blir det desto mer, när växlarna trillar i, och vi beger oss till Änge och Dvärssätt den här dagen. Elin Olsson och Amanda Törnkvist heter drama- respektive danslärarna. På Ängeskolan strömmar "Electric" med Leila K ur högtalarna, en årskurs 8:a har lektion och armar och ben rör sig samstämmigt till tonerna.

- Det är viktigt med dans dels för att dans ger närhet och så utvecklas motoriken, säger Amanda.

Elin och Amanda jobbar ofta med olika projekt och delar in undervisningen i Krokomns stora kommun i två delar och två tidsperioder för att kunna ha alla elever. Elin Olsson finns den här dagen på Dvärssättskolan i Dvärssätt.

- Drama är viktigt för den sociala utvecklingen och för att utveckla självskärhet, säger hon.

Vi hinner med att lyssna till "Lilla spelmannslaget" i Föllinge, stanna till på en orkesterlektion och lyssna till vackra toner av Trångsvikens Big Band. Kvällen avslutas i Nalden med "Elitdans" en grupp tjejer som provdansat för Amanda och kvalificerat sig till att bli en bland de 15 i gänget. Nästan alla av dem har dansat för henne i två och ett halvt år.

- Jag funderade självklart på om de som bodde 10 mil enkel resa härifrån kunde vara med, säger Amanda. Men sedan, när de fick veta att de blivit antagna, var det självklart för dem att börja.

När gänget framför den gigantiska spegelväggen är färdiga är det dags att åka hem. Några elever passar även de på att lifta med dansläraren.

- Min kompis har sett Storsjöodjuret, säger flickan i baksätet på väg därifrån.

Jodå. Kultursmockan fick inte se så mycket som en puckel. Däremot en kulturskola i Krokom. Det räckte.

Daniel Adamsson har orkesterlektion med sina kompisar på Nybedenskola.

Foto: Ulrica Olofsson

På Hovskolan spelar "fröknarna" musik och barnen dansar loss under en lektion med kompanjonlärarskap. Och visst ser de ut att ha roligt!

Foto: Ulrica Olofsson

MUSIK din framtid?

Sök vår
Musiklinje

Här får du chansen att i en inspirerande miljö utveckla dina musikaliska kunskaper

Musiksommarkurser

- * Instrumentalkurser / ensemblespel (flöjt, oboe, klarinett, valthorn, fagott)
- * Sångkurser (nybörjare och fortsättning)

Musikpedagogiska fortbildningskurser

- * Musik för barn med särskilda behov
- * Musikkata
- * Komposition för alla!
- * Musik och kommunikation
- * Improvisation och ensemblespel

Framnäs folkhögskola
943 33 Öjebyn
Tel 0911-23 11 00
Fax 0911-23 11 11
www.framnas.fhsk.se

ESLOV: I Skånska Edov invigdes Festivalåret med framträdanden av kulturskolans elever på Hotel Stenonns trappa med tre trumpetlever som spelade Gubben Noak och med tal av Cecilia Lind, ordförande i Barn- och utbildningsnämnden. En trumpetfanfar sprids i luften och därmed var Festivalåret invigt. Invigning av året hölls också på sju skolor i kommunen, med ett och samma program - Gubben Noak. Cecilia Lind har tillsammans med trumpetarna Lars Josephson, Fredrik Lovkvist och Johan Noren.

Foto: Göran Olsson/Skånska Dagbladet

Foto: Kulturskolan i Södertälje

SÖDERTÄLJE: Ett fackeltåg genom staden och invigningstal på torget med förvarningsministern Björn von Sydow - så startade Festivalåret för kulturskolan i Södertälje. När ministern hade talat färdigt blev det en häftig dans- och musikhappening och därefter börades Tingshuset vackra klockspel, dagen till ära med rykskröven musik av kulturskolans lärare Staffan Odenball. Klockspelets sista ton plockades upp av bögtalarförstärkta slagverkslever och till musiken dansade elever en läcker dans och festlighetsberna slutade med en lunch på kulturskolan.

Foto: Stefan Andersson

ÖRNSKÖLDSVIK: Margareta Winberg kom till Örnsköldsvik och invigde Festivalåret. Snön yrde om hästsläden som ministern färdades i på väg till stadens bibliotek. Och omkring ekipaget hängde musikskolebarn i klasar med facklor och festivalskyltar. Dans- och musikföreställningar väntade Winberg och alla de andra som kommit för att vara med och fira in Festivalåret. Under dagen fick arbetsmarknadsministern också en chans att posera med fiolen i hand.

KALMAR: Svängiga jazztoner och flickor med svängiga kjolar. I Kalmar firades Festivalårets invigning med en helkväll utan like i den stora konsertsalen, Romansalen. Musik, poesi, konst och dans blandades och medverkade gjorde elever från Kalmars kultur- och musikskola, det nyartade Dansinstitutet, Teaterkogsulan och många andra. Berit Karlsson från Regionförbundet höll invigningstal.

Foto: Mats Holmertz/Regionstyret

Festivalalyra i hela landet!

I landets kommuner firades den 12 januari som ännu en nyårsafton.

När klockan slog tolv var det dags att inviga Festivalåret 98.

En festdag som lockade halva regeringen ut på resande fot.

Till Tensta begav sig statsminister Göran Persson.

- Av Ulrica Olofsson -

Foto: Ulrica Olofsson

- Kan du skriva en autograf till vår klass, undrade en ung grabb som just upptäckt att statsminister Göran Persson satt alldeles bakom honom.
- Till er klass, ja... ja, svarade Göran och satte pennan mot papperet.

Klockan är strax före tolv och i Tensta centrum har Älvsjö Brass fått i uppdrag att spela för alla dem som tar vägen förbi till Vår Teater, där som invigningsceremonin alldeles strax ska inledas. På väg uppför trapporna hörs höga trumdan från Gullängsskolans sambaorkester, som med kraftiga slag och öronproppar i öronen hälsar alla deltagare välkomna. Kanske särskilt en av dem. Statsminister Göran Persson. Och mycket riktigt. En stund senare står han där. Mitt i folkmängden.

- Är det du som är statsminister, frågar en ung orkestermedlem spontant.

- Ja.. jo, det är jag som är statsminister, svarar Persson.

KULTUR STÄRKER IDENTITETEN

En mycket förkortad version av "Ronja Rövardotter" börjar visas på scenen. Och när erbjudandet från scengolvet kommer till barnen som sitter närmast, om att få vara med och spela Ronjor, Birkar och Rumpnissar låter det i kör:

- Jag vill, jag vill, jag vill!

När Ronjorna sedan fastnat där i snön, frågorna "vaafördåda?" och "varför gör hon på dette vise för?" har avklarats och Birka kommit till världen, då lämnas scenen över till kulturskolechef Marion Hauge-Lindberg som hälsar publiken välkommen.

- Vi får se 1998 som ett år som visar på hur viktig kulturen verkligen är, säger hon.

En fiolspelande klass med nioåringar och en ung finsk dansteater underhåller, innan det är dags för statsministern att tala och att få publiken att lyssna. Den konsten

berättar han själv inledningsvis att han lärde sig när hans klass spelade teater i skolan.

- Att få visa vad man kan stärker ens självförtroende och man växer som människa av att se att man kan ge andra människor upplevelser.

Utän att kika i lappen som han håller i handen och utan att snubbla över sina retoriska fraser, fortsätter Persson:

- Kultur handlar om att utveckla vår identitet och bli säkrare i vår bakgrund. Alla ska få vara med och det ska helst inte kosta något.

Kulturen i skolan är det viktigaste under hela Kulturhuvudstadsåret, poängterar statsministern. Och när Persson lite senare börjar närma sig slutet av sitt tal tittar han på barnen som suttit tysta, lyssnat och spånt ögonen på landets ledare och säger:

- Det är ni som har gjort det här möjligt. Tack för att ni hjälpte mig att inviga Festivalåret. Därmed är Festivalåret invigt.

En fanfar genomborrar luften. Men innan ceremonin är över och folket börjar strömma ut i teaterlojén visar Enbacksskolans elever upp sig, Älvsjö Brass är med igen och likaså Marion Hauge-Lindberg som håller det avslutande talet.

Och förmodligen satt han där någonstans. Den unge orkesterleiven. Och nog måste han väl ha varit rätt övertygad om att det var Sveriges statsminister som han sett därute i folkmängden. Som kom hit till Tensta. Invigde Festivalåret. Talade om honom och hans kompisar.

"Alla ska få vara med och det ska helst inte kosta något."

KARLSKOGA: 500 barn i årskurs 4 och 5 hälsade den 12 januari kulturminister Marita Ulvskog och 150 stadsbor välkomna till invigningen av Festivalåret. De fick njuta under en timme med framträdanden av Kulturskolans Ungdomssymfoniker, kulturskolans dansare och gymnastiekören. En riktig "bopping" med sprakande ljussättning, höftiga danser, rökmaskin och underbara solister.

Marita Ulvskog fick göra sin premiär som dirigent med 100 medverkande som spelade Happy New Year.

Foto: Dan Lindberg/Karlskoga Kulten

Stockholms kulturskola, Vår teater gav en lysande och färgstark start på barn- och ungdomsdelen av Stockholms Kulturhuvudstadsår. Iförda karnevals-kostymer begav de sig från Kungsträdgården till Sergels Torg för att uppträda för tusentals människor.

Foto: Kristian Duesund.

Stockholm

- Europas kulturhuvudstad

Så var det äntligen dags. Dags för Stockholm att ta över efter grekiska Thessoloniki som Europas kulturhuvudstad 1998.

Den 17 januari bubblade huvudstaden av feststämning i kulturens tecken.

- Av Ulrica Olefsson -

Tusentals människor, storstadsbor såväl som ditresta, hade samlats för att vara med och fira in det nya året. Och det blev en dag, för kulturfrälsta, att njuta av alla de imponerande arrangemangen som Stockholm bjöd på.

- Jag som satt med minutschema hela dagen kan säga att det fungerade helt perfekt, säger Generalsekreterare Carin Fischer. Och det som gläder mig ännu mera är att det kom så väldigt mycket folk.

ETT KONTROLLERAT KAOS

Den formella invigningen av "Kulturhuvudstadsåret 98" stod på programmet först 16.30. Men i väntan på klockslaget kunde

den som ville, vid 12-tiden, beskåda när Köråret 98 inleddes. Och strax innan det hade också den cirka 200 kvadratmeter stora ispaviljongen i Kungsträdgården avtäckts. Där trängdes många i kön för att se de vackra skulpturerna inne i paviljongen av bland andra Ylva Kullenberg, Christian Partos och Olof Tällström.

Vid 15.00 blev det Karnevalsdags. Från Kungsträdgården gick ett bullrigt och färgsprakande karnevalståg med barn och unga från Stockholms kulturskola, Vår Teater till Sergels torg. Där tog skådespelerskan Marika Lagercrantz rollen som invigningstalarer och hennes tal följdes av tre föreställningar på tre förberedda spelplatser. Korta

Foto: Kristian Durand.

visuella och uttrycksfulla pjäser, med drygt 500 skådespelare, innebar startskottet för att även "Barnkulturhuvudstad 98" dragit igång. Föreställningarna inramades av såväl levande som inspelad musik och dagen till ära hade också ett 7,5x12,5 meter stort konstverk, målat av 200 förskolebarn, hängts upp på fasaden till LRF-huset.

- Uppdraget kom från Barn- och Ungdomsavdelningen från Kulturhuvudstadsåret 98. Och totalt sett deltog 600 barn från kulturskolan och ett 30-tal teatergrupper fanns representerade, säger Jonas Söderberg, producent för evenemanget.

Nyfikna åskådare kunde räkna upp till 10 000. Det är Jonas riktigt nöjd med och han uttrycker glädje över att allt gick så bra.

- Det här var ett sätt att göra ett kontrollerat kaos, ett kul koncept som höll ihop väldigt bra, säger han.

BERUSAD AV KULTUR

När timmarna fram till middagstid förflutit invigdes "Kulturhuvudstadsåret 98" på Norrström där åskådare bjöds på en magnifik föreställning på temat is, eld, vatten och luft. Skådespelaren Ernst-Hugo Järegård invigde året och uppmanade alla att "berusa sig" under de resterande dagarna av 1998.

- Med film, poesi, måleri, sång, musik, teater, exemplifierade han.

Hela området lystes upp av en "eldperformance". Röken åkte kana över vattnet och lade sig som en tjock bädd omkring de trapetsartister och slagverkare som hängde fast i en stor ljuskrona, 30 meter upp i luften.

En rungande fanfar avslutade så småningom ceremonin och färgstarka fyrverkerier målade himlen vackert, ovanför Riddarfjärden, under 15 minuter.

Därmed var den allmänna invigningen över, men festligheterna fortsatte för särskilt inbjudna i Stadshuset. Bland gästerna fanns naturligtvis kungaparet och Blå hallen fick också besök av EU:s kulturministrar, ett flertal politiker och andra makthavare.

Middag serverades, med inslag av en annorlunda och estetiskt läcker repertoar.

Och precis som sig bör, när ett Kulturhuvudstadsår firas, bjöd festen naturligtvis på kulturella upplevelser med körsång, dans och teater under kvällen.

Generalsekreterare och VD

Carin Fischer

- Av Ulrica Olefsson -

● Vad är det du gör under Kulturhuvudstadsåret?

- Min formella roll är ju att vara chef och att i rollen som sådan till exempel ha introduktion för de nya som kommer, projektledare och andra. Som ytterst ansvarig är det min uppgift att se till att allt går ihop och att också sköta ekonomin.

● Vad har du för bakgrund?

- Innan jag började att jobba inför det här, tillsammans med Beate Sydhoff i maj 1994, var jag statssekreterare på Kulturdepartementet. Min utbildning är i grunden Jurist och det behövs här, det kan jag lova.

● Vad är det viktigaste budskapet under det här året?

- Oj, det är egentligen en hel sida. Men för mig personligen så kan jag säga att jag tycker att kultur i alla sina olika former är ett viktigt fundament i samhället. Ett fundament i den betydelsen att i teatern, i boken, i konsten, i musiken... får vi utlopp att beskriva framtiden och verkligheten på ett direkt sätt. Beskriva vad livet handlar om och även svåra spörsmål.

- Och det är viktigt att människor får uppleva kultur eftersom den i sig påverkar oss och är en del av livet. Vi skulle inte kunna leva utan kultur.

● Vilken betydelse tror du att det får för Stockholm att vara kulturhuvudstad i Europa i år?

- Dels kan man ju tänka på Stockholmarna och de som bor här, och även på de som kommer hit, att de på ett kulturellt sätt får nya impulser och ser vad som finns omkring oss.

- Dels att svensk kultur generellt sett blir uppmärksammat ute i världen.

● Har vi mycket kultur att vara stolta över i Sverige?

- Ja, vi har en hel del som är jättebra och som märks. Det finns otroligt många begä-

vade artister och kulturarbetare i Sverige. Det är en styrka och det är inte minst genom musikskolan, som styrkan har växt fram och nu visas på ett påtagligt sätt.

● Vilket favoritevenemang skulle du aldrig själv missa under året?

- Jag har redan missat ett som jag hade lovat mig själv att inte missa. Jag kan egentligen inte plocka ut och göra ett urval, det är svårt. Men dels ett evenemang som skedde den 1:a februari, "Insyn" med konstutställningar i skyltfönster. Det tycker jag är roligt, att människor får möta kulturen i en miljö där de inte är vana att göra det. Att kulturen liksom intar staden. Ett annat som jag inte tänker missa är "Seklets spegel" och så, eftersom jag tycker om opera, var det roligt att se premiären på Marie Antionette.

● SMOk driver Festivalåret och bland annat är ju SMOk med och visar upp barnkulturen under Invasion 98.

- Ja... och det tänker jag inte heller missa, det blir häftigt.

● Hur viktig är tillgången till kultur för barn under året?

- Det är viktigt alla år. Viktigt i relation till att barn och ungdomar får en plattform att visa upp sig på och Invasionen är en slags metod att göra det.

- Att man visar att musikklasser och andra inte är någon perifer historia, utan att det är många som är med i verksamheten. Att man visar hur stort det är, så att också politiker och andra beslutsfattare förstår att man inte kan hoppa över det här.

● Till sist. Vad vill du känna när klockan slår tolv och 1998 övergår i 1999?

- Då har vi ännu ett år framför oss med kultur. Och jag hoppas att många ska kunna säga att de har ett starkt minne av något de har upplevt under året.

Foto: Pabian Björnström.

Namn: Carin Fischer

Yrke: VD och Generalsekreterare för "Stockholm Europas Kulturhuvudstad 1998".

Ålder: 51 år.

Framgång för svensk musikexport

Svensk musik har länge varit en internationell godbit. Nu finns dessutom bevis på att den drar in rejält med pengar till landet.

- Men kulturdepartementet är totalt ointresserade, rasar Roland Sandberg, ordförande i Export Music Sweden.

- Av Ulrica Olofsson -

Roland Sandberg, ordförande i Export Music Sweden och chef för Svensk Musik talar om värdet för svensk musikexport och menar att det saknas politiskt intresse för hur viktig industrin egentligen är.

Foto: Ulrica Olofsson

Det finns otaligt med stjärnor på den svenska artisthimlen. Grupper som Brainpool, Clawfinger, Ace Of Base, Robyn och Cardigans har gjort sig ett namn ute i världen och i musikbranschens topp. Några av dem, såsom många svenska musikartister, började en gång sin bana i den kommunala musikskolan. Nu genererar de tillbaka pengar till den svenska staten genom försäljningssuccéer över världsgrensarna. Men hur många nollor som ska sättas bakom siffran av musikexportens värde har det länge spekulerats om. Ingen statistik eller några riktiga siffror har funnits att tillgå. Inte förrän sedan en tid tillbaka. Då var nämligen den svenska musikbranschen klar med sin undersökning som visar vilken ekonomisk betydelse musiken har för Sverige.

- Den har tagit ett par år. Men nu har vi kommit så nära sanningen det går att komma, säger Roland, som dessutom är chef för Svensk Musik.

Sammanställningen visar att under åren 1994 och 1995 tjänade landet minst tre miljarder kronor på den svenska musikexporten. Det betyder att Sverige ligger med i täten och har samma "bytesbalans" som till exempel de stora musikexportländerna USA och Storbritannien. Musikbranschen spår dessutom en fortsatt framgång.

- Värdet av musikexporten är stort och växande, säger Roland. Och det finns i alla fall inga tecken på att intresset för svensk musik skulle minska.

MUSIK OCH VÄRDE

Hela nationen har alltså anledning att rätta på ryggen. Även om vissa nu tycks göra det mer än andra, om man lyssnar till Roland Sandberg. Näringslivsdepartementet har förstätt att det här är en framtidsbransch, framhåller han. Och därifrån visas ett positivt intresse.

- Men på Kulturdepartementet har man inte insett musikindustrins värde, säger Roland. Där ser man det hela som ett kommersiellt jippo.

Från Kulturdepartementet låter det dock annorlunda. Kulturminister Marita Ulvskog:

- Självklart är vi medvetna om musikindustrins betydelse, inte minst som en möjlig inkomstkälla för unga musiker, även om endast ett fåtal är kommersiellt intressanta för branschen. Vi är också medvetna om kulturskolornas betydelse för blivande professionella musiker. Det är där som grunden har lagts för många professionella artister.

Att Kulturdepartementet skulle se musikindustrin som ett "kommersiellt jippo" förnekar Marita Ulvskog.

- Inte alls. Men det handlar in facto om en näringsverksamhet på marknaden villkor. Den statliga kulturpolitiken är inriktad på att stötta allt detta som inte klarar sig på marknaden. Sådant som av kvalitetsskäl eller på grund av ambitionen att nå hela landet och alla grupper i samhället inte är kommersiellt intressanta.

Stöd var ordet. Roland Sandberg undrar varför staten inte kan stötta en "ny" bransch även om den är kommersiell och jämför med att en stor del av den klassiska musiken ju faktiskt är subventionerad.

Skulle man från Kulturdepartementet kunna tänka sig att stötta även en kommersiell bransch som musikbranschen?

- I första hand gäller det att slå vakt om kulturskolorna och om det ickekommersiella musiklivet. Det kan inte vara rimligt att till exempel samhällsstödet för kulturskolorna får stå tillbaka för satsningar på en bransch ned vinster i mångmiljardklassen.

Marita Ulvskog menar att utan stöd från staten, landstingen och kommunerna skulle stora delar av svenskt kultur- och musikliv inte finnas.

- Ätminstone inte utanför huvudstaden. Det skulle sannolikt inte finnas några musiksolor annat än för en liten elit. Och det skulle inte finnas några symfoniorkestrar, säger hon.

ÄNNU ETT DEPARTEMENT

Roland tycker att musikindustrins framgångar även hör hemma på ett annat ställe i Rosenbad. Närmare bestämt på Utbildningsdepartementet. Han varnar för vad som händer om musiken tas bort i skolan. Då förloras basen för dem som kan bli något inom musikvärlden, understryker han.

- Att skära ner på musikundervisningen är kortsiktigt dumt och långsiktigt idiotiskt. Det är att slå undan fötterna för talanger, för musiklivet och för en framväxande musikindustri. Det är att strunta i en hel bransch, säger Roland upprört.

- Många av de stora kommer ju från musikskolan, framhåller han. Det är där de utvecklat en talang.

Marita Ulvskog, är det så att musikindustrin inte hör hemma på Kulturdepartementets bord?

- Som framgår av begreppet musikindustri så handlar det om en bransch inom näringslivet, vars frågor hanteras av Näringslivsdepartementet. Men jag, i likhet med andra statsråd, träffar självfallet Export Music Sweden och följer noga utvecklingen.

Fotnot: Medieforskaren Robert Burnett vid Högskolan i Karlstad står bakom rapporten "Den svenska musikindustrins export 1994-95". Han har arbetat på uppdrag av Export Music Sweden i samarbete med IFPI, STIM och SAMI.

KULTUR FORUM

Estetik - Utbildning - Framtid

Stockholms-
MÄSSAN
ÄLVSJÖ
22-24
APRIL
KONFERENSER
UTSTÄLLNINGAR

Årets mötesplats för lärare och ledare

Detta är ett urval av ett hundratal seminarier.

ONSDAG

Mental träning 28
11.00-13.00

Lars Rydberg, läromedelsförfattare

Konstnärligt ledarskap 29
13.00-15.00

Lars Löfgren har erfarenhet av ledarskap från Kungliga Dramatiska Teatern, Sveriges Television och Dramatiska Teatern. Han berättar om sina erfarenheter av att arbeta i nära samarbete med genier och andra.

Lars Löfgren, fil. dr, Chef för Nordiska museet

Den goda kulturens möjligheter och hinder 30
15.00-17.00

Kultursociologen Mats Trondman leder "Centrum för kulturforskning med inriktning på barn och ungdom". Med utgångspunkt i egen och andras forskning diskuterar han förutsättningarna för att den etablerade "goda" kulturen ska bli betydelsefull för barn och ungdom. Är det önskvärdt och vad kräver det i så fall av lärare och andra som arbetar med ungdom?

Mats Trondman, kultursociolog, Högskolan Växjö

Konstarterna i lärandet - KIL 31
10.00-12.00

KIL-gruppen

Kultur i skolan - mitt i byn 32
12.00-13.00

Bosse Ståldal, föreståndare Boo Folkets Hus

Konsten att skapa sig själv 33
13.00-15.00

Varför väljer ungdomar "media" och "estetik" istället för naturvetenskap? Om behovet av att få uttrycka sig.

Kirsten Drotner, lektor vid Köpenhamns universitet, Danmark

Södertälje - pedagogisk thriller 34
15.00-17.00

Håkan Sanå, Kulturskolan, Södertälje
Klas Fresk, Tom Tits, Södertälje

TORSDAG

Kulturmeten i skolan 52
09.00-11.00

Om kulturella varianter: manligt-kvinnligt, lärare eller kompis, auktoritet och respekt. Gillis Herlitz, kulturvetare och författare

Vi skall kora "Årets musik- och kulturskola" 53
11.00-12.00

Svenska Musikerådets pris "Årets musik- och kulturskola" syftar till att uppmärksamma en av de skolor i vårt land som på ett eller flera sätt kan vara ett föredöme för andra skolor. Prisutdelning!

Kulturen och fritiden - en utfrågning 12.00-15.00

Vilket synsätt finns på förhållandet centralt-lokalt? Ska vi ha fler bibliotekslagar? Riks- och kommunpolitiker, företrädare för bl a idrotten, musiklivet och övriga kulturföreträdare blir utfrågade av Fredrik Belfrage.

Partiöverläggningar - möten mm 15.00-17.00

Dags att så - vårkonsert 17.30

Gunnar Valkare, kompositör presenterar senegalesisk folkmusik, sång och dans.

Är skolan en lämplig sysselsättning för barn? 54
09.00-10.00

Arbetsgruppen Kultur i skolan har haft i uppdrag att stärka kulturen i skolan och skapa en ny strategi. Skolan som kulturmiljö, kulturarbetet i undervisningen samt delaktighet och eget skapande. Agneta Sommarsson, Hasse Hansson

Kulturell yttrandefrihet, lust och arbetsglädje i skolan 55
10.00-11.00

Elisabet Nihlfors, utvecklingsledare Lärarförbundet, vice ordf. Skolkommittén.

Museet som pedagogisk experimentplats 56
15.00-17.00

Elisabet Skoglund, bildlärare, museilärare och pedagogisk konsult

FREDAG

Vad händer med den klassiska musiken under nästa århundrade? 83
13.00-14.00

I många länder, t.ex. USA, är framtiden mycket osäker för den klassiska musiken. "Bristande musikalisk läskunnighet" och en överväldigande mängd av populärmusik anges som troliga orsaker. I Sverige är situationen annorlunda. Beror det på den kommunala musikskolan eller en större förståelse för olika musikaliska uttrycksätt? Seminariet handlar om prognoserna för framtiden.

Jan Ling, professor i musikvetenskap

Om musiken i 1700-talets Europa och hur den upplevs idag 84
14.00-15.00

Jan Ling, professor i musikvetenskap

Hur finner man rätta trycket för att nå ut med uttrycket när man ska uttrycka sig? 85
10.00-12.00

Robert Broberg berättar tillsammans med några musikanter om bråket när språket får rytm och melodi. Gärna i form av en öppen dialog om detta mellan sig och publiken.

Barns och ungdomars skapande i media 86
13.00-15.00

Jöran Rudi, director för NOTAM vid Oslo universitet

Lena Markgren, doktorand vid Musikhögskolan i Piteå

Göran Folkestad, professor i musikpedagogik vid Musikhögskolan i Malmö

I samarbete med

Lärarförbundet

SVENSKA
KOMMUNFÖRBUNDET

Tusentals barn och unga reser snart till Stockholm med syfte att riktigt skaka tag i omgivningen. Bered en väg Stockholmare - I pingstbelgen intas staden. - En masseffekt utan like, utlovar Lars Lundberg.

Lars Lundberg leder invasion 98 i Pingstbelgen. Ett projekt under Festivalåret 98.

Foto: Mats Andersson/Länstidningen

Unga invaderar huvudstaden

- Av Ulrica Olofsson -

Foto: Ulrica Olofsson

Musikskolan i Höör och ansvariga på Kungliga Operan träffas och planerar inför "Invasion 98". Från vänster Operans tekniske chef Ulf Hedberg, Lars Lundberg samordnare för Invasion 98, Roger Alenius, Mia Karlsson, Viggo Edén och Håkan Carlsson från musikskolan i Höör.

Mellan 29 och 31 maj i år, kommer vår huvudstad att vimla av barn och ungdomar från musik- och kulturskolorna och Barn- och ungdomskulturcentra. De kommer resande från hela landet för delta i manifestationen "Invasion 98". Överallt ska de synas. Överallt ska de höras.

Tre dagar, fullspäckade av spännande inslag på gator och torg, i offentliga rum, på kulturinstitutioner, på kända scener och platser. Musik, teater, konst och dans är huvudingredienserna och den som blandar ihop allt och står för tillredningen heter Lars Lundberg och jobbar på Kulturskolan i Södertälje.

- Det kommer barn från alla håll i landet, från norr till söder. Det blir riktigt häftigt, utbrister han.

Stöd, i sitt förberedande arbete och med genomförandet, har Lars från arrangörerna Sveriges Musik- och Kulturskoleråd, Nätverket för barn- och ungdomskulturcentra och Riksförbundet Unga Musikanter.

Hela fredagen går åt för de unga att följa kompassens mål - Stockholm. Efter incheckning och en natts förberedande sömn är de laddade för att lägga allt under sitt

välde. Dags för festligheterna att sparka igång.

BARNEN EROVRAR STAN

Lördagen inleds med en jättelik massvandring - en parad genom staden.

- Ja, som ett enda stort lämmeltåg, skrattar Lars. Och fortsätter med ett uttalande som ger en uppfattning om hur stort det hela kommer att bli:

- Vi ville stänga av staden men det gick tyvärr inte.

Dagen fortsätter med hundratals speltillfällen på många olika platser i centrum, på torg, i tunnelbanan, i konsertsalar och museer.

- Ungarna ska synas, det är det viktigaste med det här, betonar Lars.

Särskilt utvalda grupper får uppträda på Rikskonserters konserthus, på Nationalmuseum, Musikmuseet, Vår Teater och på Kungliga Operan. På den sistnämnda har äran gått till musikskolan i Höör. Mellan klockan 12-13.00 gör de en opera på den berömda scenen inför en fullsatt salong med "Invasion 98"-deltagare i stolarna.

Glädjen är stor i lärarkåren, på den skånska musikskolan.

- Det känns enormt! Fantastiskt! Det blir ett minne för livet för barnen, säger läraren Roger Alenius, som är manusskribent.

Musikledare Viggos ord är lika entusiastiska:

- Att åka till Operan blir något alldeles extra.

Operan bär namnet "Sagan om Klocksjön" och har vuxit fram ur en lokal sägen. Den säger att näcken bor i Klocksjön och att det ligger en klocka på botten som troll och älvor en gång tagit från kyrkan och sänkt ner. På årets mörkaste dag sägs det att det går att höra klockan klämta från sjön.

- Föreställningen är sett ur trollens och

älvornas perspektiv, förklarar Viggo Edén.

Lars Lundberg är också mycket glad över att Operan ställer upp på musikskolan.

- På det här sättet får massor av barn från hela landet se salongen och en opera som andra barn har gjort, säger han.

EN HEMLIG STATSKUPP

Under Lördagskvällen styrs stegen mot Slottsbacken där 10 "Invasion 98"-marsch orkestrar gör lilla högvakten tillsammans med Svea Livgardes DragontrumpetarKår. Sedan övergår dygnet till söndagens erövringsprogram. En dag som inleds klockan 10 med en parad från Humlegården till Skansen.

- Där ska barnen spela på 15 platser och så blir det final, berättar Lars.

Finalen sker på stora scenen där körer, en stor orkester och en dansgrupp uppträder.

En konfidentiell "statskupp" som inte Lars vill avslöja ingår också i planerna för pingsthelgen.

- Den är mycket hemlig, säger han och ler nöjt. Att döma av uttrycket är det något riktigt spännande i görningen.

Och en "statskupp" vet man aldrig hur den slutar. Slutet på helgen däremot är i alla fall ganska säkert. Lars spår:

- Efter en hel helg, jodå, då lär vi ha en hel del trötta ungar, säger han.

Sedan är det dags för Stockholmarna att verkligen sakna oss, menar Lars.

- Och tycka att det är synd att vi inte finns i stan varje dag.

Preliminära tider för Invasion 98:

Lördag - Barnen är ute i Stockholms stad mellan klockan 10.00 - 16.00.
På Slottsbacken 18.00-19.30.

Söndag - Paraden från Humlegården till Skansen klockan 10.00. Framträdanden på Skansen hela dagen och final mellan klockan 11.00-17.00.

Kulturskolan - en egen skolform i det offentliga skolväsendet?!

Under 1930-talet fyllde de frivilliga bildningsorganisationerna en viktig roll i strävan att minska skillnaden i bildningsnivå mellan samhällsklasserna men också en ytterst viktig social funktion. Svenska folket bildade sig ut ur 1930-talets arbetslöshet, alkoholberoende och våld! Vilken skolform/bildningsform är det då som ska leda oss ut ur 1990-talets arbetslöshet, drogberoende samt grova våldsbrott och in i 2000-talet? Är det männe än en gång en frivillig skolform som skall spela huvudrollen?

Genom regeringens förslag och beslut får vi en vägledning om vad det är för beredskap vi, både vuxna och växande behöver i mötet med morgondagen. Skolministern säger att "det är viktigt att vi nu ger de praktiskt estetiska ämnena mer utrymme"!

Till kulturskolorna kommer barnen och ungdomarna av egen fri vilja med sin nyfikenhet och sin lust att lära. Efterfrågan på vuxenverksamhet inom kulturskolan ökar så visst finns utbildningsintresset och lusten att lära kvar även hos föräldragenerationen. Enligt forskning medför förmågan till estetiska upplevelser en ökad insikt i det egna känslolivets vilket i sin tur innebär att förmågan till empati ökar. Empati är en förutsättning för att social samvaro ska fungera.

I kulturskolans verksamhet träffas lärare och elever under kortare tid 1-2 ggr/vecka. Mellan dessa möten/lektionstillfällen övar barnen och ungdomarna av egen fri vilja och lust, enskilt eller tillsammans med kamrater. På lektionen sätts så det enskilda kunnandet in i sin helhet, en orkester, en kör, en scen/pjä, en dans etc. "Lilla jag" är viktig och jag har ett ansvar inför mig själv och gruppen, inte av att vara bäst, utan av att vara så bra just jag kan vara. Känslan av att just jag duger och att det jag kan och gör också betyder något växer sig starkt och självilliten infinner sig.

Föreskrifter för ekonomiskt samhällsstöd

till det fria bildningsarbetet infördes 1925 och byggdes ut ytterligare 1947 då det fastställdes att stat, kommun och landsting skulle vara bidragsgivare, och utöver bidrag till bildningsarbetet fördelades 1997 ytterligare 40 miljoner för att öka intresset för bildning hos vuxna.

När skall våra barn och ungdomar, oavsett hemkommun, få likvärdig tillgång till kulturskolans verksamhet? När ska det bli obligatoriskt för kommunerna att anordna frivillig kulturskoleverksamhet? När skall kulturskolans pedagogiska roll stärkas genom att bilda en egen skolform inom det offentliga skolväsendet och bestämmelserna för verksamheten skrivs in i skollagen? Vi är många som väntar på besked.

Eva-Lena Nilsson, rektor på kulturskolan i Eslöv

Svar direkt:

Från Utbildningsdepartementet:

Det är många viktiga synpunkter ni för fram i ert brev och som vi ska ta till oss. Kultur i skolan är något som regeringen på flera sätt har uppmärksammat, bl.a i utvecklingsplanen för förskola, skola och vuxenutbildning (regeringens skrivelse 1996/97:112), genom en särskild arbetsgrupp kring kultur i skolan. Vidare har skolkommittén diskuterat närliggande frågor. Däremot finns i dagsläget inga planer på att göra kulturskolan till en egen skolform inom det offentliga skolväsendet.

Med vänlig hälsning
Kent Waltersson
Sakkunnig i skolfrågor

Från Kulturredpartementet:

När vi började med arbete med Kultur i skolan var vi inte helt klara över vilken roll Musik- och Kulturskolorna spelade i relation till den obligatoriska skolan. Det är ju den obligatoriska skolan som är vårt huvuduppdrag men vi ser mer och mer både

hur viktig musik- och kulturskolan är för barn och unga men också för att påverka skolutvecklingen i den obligatoriska skolan.

Jag vet att jag inte behöver påpeka för dig att musik-/kulturskolan är en kommunal angelägenhet och att det är decentraliseringen som är grundförutsättningen. Arbetsgruppen Kultur i skolans stora intresse för musik-/kulturskolan är att se vilka förutsättningar det finns att ladda tillbaka, in i den obligatoriska skolan, den kulturella kraft som musik-/kulturskolan har. Det skulle betyda att många barn skulle få del av verksamheten. Vi tror också att kulturen är en av förutsättningarna för en positiv skolutveckling.

Jag är glad att vi fått ta del av dina tankar och vi kommer att på olika sätt beröra frågan om musik/kulturskolor i den idéskrift vi ska skriva. Vi hoppas att den är klar till i början av 1998.

Med vänlig hälsning
Agneta Sommansson

sekreterare i arbetsgruppen Kultur i skolan

Välkommen
att tjatta
fram dina
åsikter i
Kultur-
SMOCKAN!
Redaktionen
förbehåller
sig rätten att
förkorta och
redigera i
manuskript.

Sjövicks musiklinje 1-3 år

En förberedande utbildning för Dig som vill studera vidare på musik-högskola, annan yrkesutbildning med musikanknytning eller om Du vill ägna musiken ett eller ett par år.

Klassisk - afro -
och folkmusik-
inriktning.

Prospekt & info:
tel 0226-190 31, 190 55
fax 0226-190 31
www.sjovik.fhsk.se

Festivalåret 98

Nu är det dags att
profilera sig!

Vi kan kläder!

Tel: 031-404030
Sventorpsliden 7
412 74 Göteborg
www.brohalldesign.se

TONGIVANDE KLÄDER

Spezialkollektioner för:
-musikanter
-dansare
-körsångare

carina
brohall
DESIGN AB

Vad tror du att Festivalåret får för betydelse?

JANNE FREDRICSON, 59 ÅR, MUSIKLÄRARE I NÄSSJÖ:

- Jag tror att allmänheten som lyssnar på och ser allt som händer under året kan få en större inblick i skolorna och ännu fler får ta del av det som händer. Överhuvudtaget så tycker jag att det är fantastiskt och rent positivt med ett Festivalår. Och det kan vara ett sätt att politiskt profilera sig också, så att politiker får upp ögonen och ser vad kulturen betyder, speciellt för ungdomarna som får något gemensamt och meningsfullt att ägna sig åt. Det betyder mycket för dem.

KRISTINA OLAUSSON, 35 ÅR, MUSIKLÄRARE I ASKER-SUND:

- Den största betydelsen är väl att kulturen och att vi inom musik- och kulturskolan blir positivt uppmärksammade. När jag tänker vidare hoppas jag att man visar upp kulturen i landet för att man ska förstå värdet av den. I tider som nu, när vi har så många nedskärningar, är det viktigt att man inser att vi ger barn och ungdomar en meningsfull fritid. Så jag önskar att politiker verkligen förstår värdet av musik- och kulturskolan. Vad vi betyder för barnen och även en sådan sak som att vi bidrar till musik som exportvara.

ELIN OLSSON, 34 ÅR, DRAMALÄRARE I KRÖKOM:

- Jag hoppas att det här blir kulmen på något som varit uppåtgående, ett ökat intresse för kultur. Det har inte alltid varit så självklart med kultur för vanliga Svenssons men även där tycks nu intresset ha ökat. Dessutom har förståelsen för till exempel ungdomskulturen med dess nya idéer och impulser, som ju kan upplevas främmande för äldre, ökat. Det är väldigt bra att på det här sättet visa upp bredden, hur många uttrycksätt det finns i landet. Och det visar också på att kulturen är en viktig social bit, att man växer som människa. Dessutom har det här året en politisk betydelse i den meningen att det vi gör nu verkligen syns.

På gång vid landets musik- och kulturskolor just nu:

Musikskolan i Gnesta

Mattias Dahlström, rektor:

- Vi har sedan två år tillbaka ett årligt återkommande musikprojekt. Just nu gör vi Carmen och det är ungdomssymfoniorkestern tillsammans med elevernas val - drama - som repeterar för fullt. Mellan den 6-10 maj har vi sex föreställningar på fem olika skolor. Dessutom gör vi tre kvällsföreläsningar som är öppna för allmänheten.

- Jag kan också berätta att innan jul fick vi, tillsammans med Gnesta Kalle, ett kulturstipendium. Miljö- och Kulturrådet tilldelade oss 10 000 kronor och pengarna ska vi bland annat använda till att skapa en lärarorkesterklass.

Musikskolan i Laxå

Weine Bruus, musikledare:

- Som nästan alla andra skolor har vi haft besparingskrav men ändå klarat oss förhållandevis bra utan att till exempel ha tvingats höja elevavgifter så mycket. Det blir en liten höjning från 360-400 kronor nu i vår. Annars så kommer en stor satsning från grundskolan här och musikskolan har hand om alla grundskoleelever i klass 3-4 på orten.

- I slutet av mars har vi en skolkonsert med en mellanstadieklass för alla låg- och mellanstadieelever i Laxå.

Musikskolan i Svalöv

Pål Svensson, rektor:

- Det som händer närmast här, i mars månad, är en extra drive för musikskolan, en så kallad Instrumentdemonstration. Lärare gör en turné runt om i grundskolorna och visar upp instrument. Veckan därpå åker en blåsorkester ut och spelar på alla grundskolorna som en slags uppföljning. Det är ett bra marknadsföringsknep att få barn intresserade av vad som händer i musikskolan, en slags morot. Förutom det så blir det traditionellt vårkonsert med alla våra körer någon gång i april månad.

Musiknytt utökar sändningstiden

Under Kulturåret 1998 kommer programmet Musiknytt åter vara ute i etern varje dag. Måndag-fredag i P2 19.05-19.15 och på söndagar går det att lyssna till en halvtimmes veckosammanfattning med start klockan 14.00.

Musiknytt är programmet som informerar om såväl svenskt som utländskt musikliv. Björn Ståle är redaktionschef.

- Det viktigaste tycker jag är att kulturområdet speglas och analyseras och inte minst kulturpolitiken, säger han.

Kultursmockan får pengar av regeringen

Regeringens arbetsgrupp Kultur i hela landet beslutade i början av februari att tilldela vår tidning 100 000 kronor. Redaktionen niger och bockar och hälsar tack!

Ytterligare drygt 90 kulturprojekt som ska ske under Kulturåret 98 får vara med och dela på de 6,3 miljoner kronor som fördelas. En lång lista som visar på ett livligt Kultursverige. Här finns bland andra Ideella föreningen Kultur i västra Värmland som får 200 000 kronor för att satsa på barn- och ungdomskultur i Arvika, Eda, Säffle och Årjäng. Jämtlands läns teaterförening stötts med lika mycket för att turnera och besöka Jämtlands glesbygd.

Musikskolan i Lycksele utom farozon

Sedan två år tillbaka har musikskolan i Lycksele levt under hot om nedskärning. Nu kan personalen andas ut. Barn- och Utbildningsnämnden har bestämt att det inte ska sparas på skolan.

- Det känns givetvis bra och vår förhoppning är att det kommer en långsiktig planering ur det här, säger rektor Anders Eriksson.

Även om skolan fortfarande har det kärt ekonomiskt, de får dras med ett underskott från 1997 som de måste klara ut under 1998-99, så ser Anders nu ljusare på framtiden.

- Det finns en klar politisk vilja att vi ska vara kvar, säger

han. De har förstått vilka konsekvenser en nedläggning får och har insett att de inte kan lägga ner skolan.

Och självklart drar även lärarna på skolan en suck av lättnad, nu när beslutet är fattat.

- Lärare har mått mycket dåligt under de senaste två åren. Det är en fantastisk personal som fått stå ut med mycket, säger Anders.

Amerika satsar på kultursponsring

Förra året satsade Amerikanska företag mer än 7,8 miljarder kronor på kultursponsring, enligt Judith A Jedlicka, chef för sammanslutningen Business Committee for the Arts Inc i New York. Och visst riktar de svenska kollegerna på Föreningen Kultur och Näringsliv blickarna mot staterna.

- Ja, vi har täta kontakter med New York, säger Karin Adlén, verkställande ledamot.

Men det är fullkomligt omöjligt att jämföra siffrorna med den svenska kultursponsringen, menar hon.

- Vi kan inte jämföra Sveriges siffror med USA, möjligen hur det ser ut i Europa, säger hon.

Det finns heller ingen anledning för oss svenskar att vara avundsjuka på den amerikanska framgången meddelar hon:

- Proportionellt sätt har vi kommit långt och vi har också framgångar. Med tanke på storleken på vårt land så har vi kommit en bra bit på väg.

Barnkultur i centrum på konferens

Den 11-13 mars arrangerar Kulturhuvudstad 98 en internationell barnkulturkonferens i Stockholm. Till konferensen "Children's Creativity Builds the Future- Barns skapande bygger framtiden" väntas drygt fyrahundra deltagare från hela Europa. På inbjudningslistan finns beslutsfattare, lärarutbildare, forskare, kulturarbetare och ansvariga för barn och ungdomar i förskola, skola och fritidsverksamhet.

Föredragen, under de tre dagarna, hålls av ledande forskare, författare och människor med erfarenhet i barnkulturfrågor.

- Det är viktigt att beslutsfattare och andra samlas till ett seminarium och får goda exempel där barn- och ungdomar är med i kulturaktiviteter och vilken betydelse kulturen har för unga människors utveckling, säger Carin Fischer, Generalsekreterare Kulturhuvudstad 98.

- Ett annat syfte är att diskutera kulturen som en del av leken på väg att bli vuxen, förklarar hon.

Tidsmässigt ligger konferensen någon vecka före UNESCO-konferensen när världens alla kulturministrar kommer till Sverige.

- Tanken är att man ska ha kommit fram till något viktigt som man kan förmedla till dem, säger Carin. Glöm inte barnen och att de behöver kulturella uttrycksformer.

Kultur förlänger livet

Statistiska Centralbyrån har i en undersökning nyligen slagit fast att den som ofta gör något kulturellt lever längre och är betydligt friskare än dem som sällan eller aldrig besöker en biosalong, ser konstutställningar, lyssnar på musik med mera.

I undersökningen intervjuades 12 000 personer i åldrarna 16-74 år. Frågan löd hur mycket kultur de konsumerade och ätta år senare hade de 800 som visade sig vara läggkonsumenter avlidit. Den ökade risken att dö i förtid var särskilt tydlig eftersom andra riskfaktorer hade räknats bort. Högkonsumenterna är alltså vinnarna i SCB:s undersökning och enligt den spelar det ingen roll vad man gör, bara det känns stimulerande och att det sker minst en gång per vecka. Att musisera och att sjunga i kör är också nyttigt för hälsan, meddelas det.

Beslut om nya länskonstnärer

Regeringen har beslutat att sex län och regioner i landet ska få nya länskonstnärer som tjänstgör under tre år. Det innebär att i år finns det 17 tjänster runt om i landet som får statsbidrag. Åtta tjänster gäller dans, sju ägnas åt bild och var sin åt litteratur och musik.

En bildkonstnär anställs i Sörmland och Västerbotten. I Dalarna och Stockholm/Kista tillsätts danskonsulenter. I Västmanland inrättas två nya halvtidstjänster som länsförfattare. Sametinget tillsätter två musikonsulenter på halvtid.

Porträttet

Vad vore livet utan kultur?

- Usch då vet jag inte... det vore inget liv, svarar en av våra kanske mest mångfacetterade artister.

Mannen som inte är lik någon annan - Robert Broberg.

- Av Ulrica Olofsson -

Hej Robert. Hur mår du?

- Just nu mår jag väldigt bra, tack!

Du är en mångsidig artist. Så där lagom, fastän ibland ändå på gränsen till galet överraskande. Vart finner du inspiration?

- Ja...jag ställer motfrågan- Vad är inspiration och behövs det? Behövs det inte en längtan, ett behov och en nödvändighet och sedan jobbar man sig fram till det som kallas inspiration.

- För mig är det viktigt med en bra miljö, ett liv som känns bra och att man har bra relationer. Och det paradoxala egentligen med det här jobbet är att även när man känner sig dystert eller har lite lust, att man även då kan jobba och få idéer.

Det här med att rimma och leka med svenska språket som du - låt mig säga - gör så genialiskt. Hur lyckas du egentligen med det?

- Därför att det är roligt och sedan har jag märkt att man kan använda språket som en labyrint man går vilse i för att sedan hitta något oväntat. Och det roar mig att föra ett resonemang med publiken. Jag vill säga något med det jag gör som är ärligt menat.

- Man ska inte kunna slölyssna på det jag gör och det är också anledningen till att jag till exempel aldrig gör några jobb på en restaurang. Jag vill att de som kommer ska komma för att lyssna och undra vad har han på hjärtat den här gången då.

Du målar, du sjunger, du spelar, har egna konserter...vad är det egentligen som du tycker mest om?

- Det som är djupast i mig är att sjunga därför att då finns inga redskap, man är helt naken inför sig själv, inför Gud...eller vad du nu vill. Och det är väldigt skönt. Att doppa penseln i färg eller att prova ut en melodi och spela kräver vissa attiraljer.

- I ordning kommer sjunga först, sedan måla, sedan spela.

Just nu är du rätt upptagen i Ateljén och förbereder en utställning. Berätta.

- Ja, jag låter lusten att måla styra det jag gör. Jag använder vissa skisser men jag kan till exempel gå från ett ärende och få för mig att jag ska måla en röd gubbe mot en bakgrund och så bara måste jag göra det.

- Jag har sagt att det finns inga måste,

Robert i ateljén

som att du måste städa, du måste det och det, det måste du inte alls. Men om jag får några idéer måste jag förverkliga dem.

Det är alltså så. Du måste göra det på en gång?

- Ja, jag har en dirigent inom mig som säger att Robert nu måste du måla, nu måste du koncentrera dig på det där...Och med tiden har jag blivit kompis med dirigenten, så har det inte alltid varit, men nu har vi ett fredligt och bra förhållande.

När du skapar, vad rör sig i huvudet på dig då?

- Ja...vad rör sig i huvudet när man är med den man älskar och den man tycker om? Det är en känsla av frid, äventyr och spänning som ger mig tillfredsställelse.

Vad vill du förmedla i dina texter?

- Att livet är en gåva, ett äventyr och att vi ska vara öppna för det.

Vad vore livet utan kultur?

- Usch då vet jag inte...det vore inget liv för kultur är så mycket. Att vara är kultur.

Vem är då kulturpersonligheten Robert Broberg?

- Jag tycker nog att jag är mitt uppe i det jag verkligen vill hålla på med och så hoppas jag att jag drar mitt lass till att hålla kulturen levande.

Hur viktigt är det för barn att få tillgång till kultur?

- Det är jätteviktigt, viktigt att barn uppträder en mångfald i relation till kultur.

Hur började ditt eget intresse för kultur?

- Lusten att skapa föddes ur leken med kamraterna och i fantasin. När man sedan kände efter och fick tips av kloka som sa att fantasin och skaparandan nog var min väg, kände jag att det var så, och sedan dess har det alltid varit så.

Tidigt alltså?

- Ja.

Förresten. Var ligger den där Upptäcktsvärlden egentligen?

- Mitt ibland oss. Det gäller bara att vara på ett sådant humör att man ser den, för den finns mitt ibland oss.

Vad ska du göra nu?

- Nu ska jag äta färdigt min filmjolk. Sedan ska Björne, som är min snickare och

hjalper mig med ramar till tavlorna, och jag fundera på om vi ska gå på bio ikväll för att vi har varit så duktiga. Och sedan ska jag göra färdigt en målning.

"Livet är en gåva, ett äventyr"

NAMN: Robert Broberg
ÅLDER: 57 år
FAMILJ: Ja, jag har fem barn.
BOR: I Solna
YRKE: Konstnär
TJÄNAR: Det varierar, men jag plockar ut i lön från mitt bolag drygt 3-400 000/år brutto.
KOR: En Chrysler Van.
LASER: Just nu hinner jag egentligen inte läsa, men jag har...skratt...hittat en bok från sent 60-tal som heter "Ordning och Oordning" skriven av en filosof och den handlar om rollspel.
LYSSNAR PÅ: Jag har en parabol i Ateljén så jag får in svensk, norsk och dansk radio.
SKRATTAR: Ja, det tycker jag att jag gör, men det var en period i vinter när jag tyckte att jag hade tappat skrattet. Det var en prövning, men nu har jag hittat skrattet igen.
GRÄTER: Ja, det gör jag fastän när jag verkligen gråter är det för att det är skönt och för att något behöver komma ut helt.
ALSKAR: Ja, det gör jag.
HATAR: Ja...visst är det bra att leva ut sina aggressioner, men inget långvarigt hat för det är destruktivt och då låter man ondskan ta över.
MINNS: Att jag som barn tänkte mig att leva precis som jag gör nu. Att bo och leva i Ateljén.
AKTUELL: Utställning på Sturegallerian i Stockholm på Valborgsmässoafton. Sedan i höst blir det turné med nytt material, i oktober gör jag ett 15-tal konserter.